

Вісник ХНАУ

2019,
№ 3

***Збірник наукових праць
Серія “Економічні науки”
Редакційна колегія***

Видається з 2010 р.
(матеріали друкуються мовами
оригіналів – українською, російською
та англійською)

Кошкалда І.В., д-р екон. наук, професор
Іртіщева І.О., д-р екон. наук
Пономарьова М.С., канд. екон. наук, доцент
Ульянченко О.В. д-р екон. наук, чл.-кор. НААН України,
професор
Олійник О.В. д-р екон. наук, професор
Abbas Mardani PhD, Sen. Lect
Amit Kumar Assistant Professor
Morkunas M. Doctor of Management, Associate professor
Agata Malak-Rawlikowska PhD of Economics
Zofia Wilimowska PhD, Dsc, Director of Institute of Finance
Гуторов О.І. д-р екон. наук, професор
Давидова О. Ю. д-р екон. наук, професор
Жудро М.К. д-р екон. наук, професор
Ільїн В. Ю. д-р екон. наук, професор
Ліщенко М. О. д-р екон. наук, професор
Кукса І. М. д-р екон. наук, професор
Нестеренко С.А. д-р екон. наук, професор
Михайлова Л.І. д-р екон. наук, професор
Олійник Т.І. д-р екон. наук, професор
Пасемко Г.П. д-р держ. упр., професор
Резнік Н. П. д-р екон. наук, професор
Святова О.В. д-р екон. наук, професор
Стегней М.І. д-р екон. наук, професор
Стройко Т.В. д-р екон. наук, професор
Чебанова Н.В. д-р екон. наук, професор
Сєвідова І.О. д-р. екон. наук, доцент
Калашнікова Т.В. д-р екон. наук, доцент
Ломовських Л.О. д-р екон. наук, доцент
Попов А.С. д-р екон. наук, доцент
Горкавий В.К. канд. екон. наук, професор
Огійчук М.Ф. канд. екон. наук, професор
Кучер Л.Ю. канд. екон. наук, доцент
Шиян Н.І. канд. екон. наук, доцент
Князь О.В. канд. екон. наук, доцент
Петров В.М. канд. екон. наук, доцент
Бойко С. О. канд. екон. наук, доцент
Васюренко Л.В. канд. екон. наук, доцент
Дорогань-Писаренко Л. О. канд. екон. наук, доцент
Шелудько Р.М. канд. екон. наук, доцент
Хаустова К.М. канд. екон. наук, доцент

головний редактор
заступник головного редактора
відповідальний секретар

Видання фахове

**Збірник наукових праць
Харківського національного
аграрного університету**

Вісник ХНАУ

Серія “Економічні науки”

*Збірник заснований з 1997 р
З 1997-2010 р виходив під назвою
«Економіка АПК та
природокористування»*

*Збірник належить до переліку
наукових видань, в яких можуть
публікуватися основні
результати дисертаційних робіт
з економічних наук
(Наказ МОН України № 1528 від
29.12.2014 р.)*

*Друкується за рішенням вченої ради
Харківського національного
аграрного університету
ім. В.В. Докучаєва
(протокол № 11 від 30.10.2019 р.)*

**Засновник –
Харківський національний
аграрний університет
ім. В.В. Докучаєва**

Науковий редактор номера
І.В. Кошкалда

Повнотекстові електронні версії статей
розміщено на сайтах
Національної бібліотеки України
ім. В.І.Вернадського: www.nbuv.gov.ua
та Державної наукової
сільськогосподарської бібліотеки НААН
України: www.dnsgb.com.ua

Комп'ютерна верстка
та художнє оформлення
М.С. Пономарьова, О.М. Сенічкіна

Статті друкуються
за редакцією авторів

Погляди редколегії не завжди збігаються з позицією авторів

Адреса редакційно-видавничого відділу:
62483, Харків, п/в “Докучаєвське-2”,
ХНАУ
Тел. 0 (572) 99-73-01
E-mail: visen@kнау.kharkov.ua

Свідоцтво про державну реєстрацію
КВ № 15455-4027Р від 05.06.2009 р.

Підписано до друку 30.10.2019 р.
Формат 60х84/16.
Гарнітура Times New Roman
Друк офсетний.
Ум.-друк. арк. 15,7 Обл.-вид. арк. 26,9
Тираж 100. Замовлення №415

Видавництво «Право» Національної академії
правових наук України та Національного
юридичного університету імені Ярослава Мудрого
Україна, 61002, Харків, вул. Чернишевська, 80а
Тел./факс (057) 716-45-53 Сайт: www.pravo-izdat.com.ua E-mail для авторів: verstka@pravo-izdat.com.ua E-mail для замовлень: sales@pravo-izdat.com.ua
Свідоцтво про внесення суб'єкта
видавничої справи до Державного реєстру видавців,
виготівників і розповсюджувачів видавничої
продукції — серія ДК № 4219 від 01.12.2011 р.
© ХНАУ, 2019

УДК 657:330.341.1

DOI: 10.31359/2312-3427-2019-3-45

Н.А. Канцедал, канд. екон. наук, доцент

kantua@ukr.net

orcid.org/0000-0002-2050-7015

О.Г. Пономаренко, канд. екон. наук, доцент

oxa2005@ukr.net

orcid.org/0000-0003-1813-2223

Полтавська державна аграрна академія

ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ДОКУМЕНТУВАННЯ ТА ОБЛІКУ ОБ'ЄКТІВ ІННОВАЦІЙНОГО ПОХОДЖЕННЯ

Розглянуто багатоваріантність понятійної бази об'єктів інноваційного походження з метою їх ідентифікації в системі бухгалтерського обліку господарюючих суб'єктів. Систематизовано наукові та практичні підходи та визначено організаційно-методичну складову документування й обліку активів інноваційного походження та витрат на інновації. Доведено, що для забезпечення комплексних умов інноваційного розвитку підприємства недостатньо використовувати лише один метод управління (а саме облік витрат), оскільки на сучасному етапі він потребує міждисциплінарного розуміння інновацій в бухгалтерському обліку та екологічному менеджменті.

Ключові слова: інновація, інноваційний об'єкт, витрати на інновації, документ, обліковий регістр, собівартість інноваційного продукту, фінансовий результат

Постановка проблеми. Інноваційні процеси спричиняють розширення економічної термінології та неоднозначні підходи до трактування окремих термінів для відображення у обліку «життєвого циклу» дискусійних об'єктів. Це є індикатором запиту на розширені рішення суб'єкта ведення обліку – бухгалтера, використання ним новаторських підходів у пошуку обґрунтованих та ефективних методик бухгалтерського обліку інновацій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У вирішенні основних завдань обліку інновацій дослідники акцентують увагу на наступних

векторах розвитку наукової дискусії:

1) існування багатоваріантності поняття «витрати на інновації» та його термінологічної неузгодженості в теоретичній, законодавчій та практичній сферах [1], [5], [17];

2) багатоваріантність способів відображення витрат на інновації в системі бухгалтерського обліку [4], [9], [17], [24];

3) прогалини у напрацюванні критеріїв визнання об'єктів інноваційного походження у складі активів, що перешкоджає адекватному розкриттю інформації про них у звітності [9], [15];

4) відсутність єдиної методики бухгалтерського обліку витрат на інновації, здатної забезпечити їх адекватне відображення в інформаційній системі підприємства [6], [7], [9], [10], [17], [22], [23];

5) відсутність або непристосованість бухгалтерських регістрів для обліку витрат на інновації [4], [19], [20], [23];

6) «людський фактор», що є причиною неефективного обліку, тобто недостатній професійний інтерес бухгалтера – суб'єкта реєстрації господарських операцій у повноті розкриття та підвищенні аналітичності даних про витрати на інновації [17].

Узагальнення наукових праць з проблематики визнання дозволяє генерувати два «сценарії» ідентифікації об'єктів обліку інновацій [9, с. 166-172]:

- як актив інноваційного походження (основний засіб чи нематеріальний актив) в статтях балансу. За умов, якщо підприємство довело або «має намір, технічну можливість та ресурси для доведення активу до стану, у якому він придатний для використання чи реалізації та очікує отримання майбутніх економічних вигод від використання такого активу»;

- як стаття витрат (адміністративних, витрат на збут, інших операційних витрат) того звітного періоду, в якому такі витрати були здійснені, якщо економічні вигоди від використання такого об'єкту вже отримано.

Формулювання цілей статті. Метою статті є узагальнення теоретичних підходів для розробки на їх основі науково-практичних рекомендацій щодо вдосконалення теорії, методології й організації обліку інновацій відповідно до сучасних потреб управління.

Для досягнення цілей статті у процесі дослідження було використано наступний методичний інструментарій: порівняння й історичний метод – для з'ясування сутності дефініцій «інновації», «об'єкти інноваційного

походження» у їх генезисі; аналіз – при виявленні окремих складових інноваційного процесу; синтез – для розкриття сутності інновацій як категорії в бухгалтерському обліку; формалізації – для виявлення реквізитів відповідних форм первинної документації та обґрунтуванні комбінацій рахунків у їх кореспонденції для відображення життєвого циклу об’єктів обліку інноваційного походження.

Виклад основного матеріалу дослідження. Для аналізу та синтезу термінологічних аспектів визначення інновацій слід звертатися до їх історичного генезису. Витоки категоріального тлумачення інновацій сягають 30-их років ХХ ст. коли Й. Шумпетер у своїх фундаментальних наукових розробках пояснював причини розвитку економіки намаганнями отримати надприбутки, що утворюються за рахунок тимчасової монополії, яка виникає у зв’язку з упровадженням інновацій, тобто «...змін з метою впровадження та використання нових видів споживчих товарів, нових виробничих, транспортних засобів, ринків і форм організації виробництва у промисловості» [13, с. 17].

Критичний аналіз наукових позицій щодо трактування змісту терміну «інновація» дозволяє обґрунтовувати два укрупнені підходи: динамічний, де інновація виступає як «інновація – процес, інновація – комплекс заходів»; статичний, де інновацією виступає «інновація – продукт, інновація – кінцевий результат» [5, с. 259].

Представники «динамічної термінології» називають інновацією процес, в якому винахід або ідея набувають економічного змісту, у ході якого наукова ідея або технологія доводяться до стадії практичного використання і починають давати економічний ефект; або як новий поштовх науково-технічних знань, що забезпечують ринковий успіх.

Спорідненим є обґрунтування досліджуваного терміну як комплексу технічних, виробничих і комерційних заходів, спрямованих на впровадження в економіку нової техніки, технологій, винаходів і т. ін., що спричиняють появу на ринку нових товарів, поліпшених промислових процесів та устаткування; як нове явище; як нову, науково-організаційну комбінацію виробничих чинників, мотивовану підприємницьким духом [1], [3], [16], [21], [21].

Прихильники «статичної» термінології інновацій трактують їх як кінцевий результат інноваційної діяльності, котрий дістав утілення у вигляді нового або вдосконаленого продукту, упровадженого на ринку [14], [18], [26].

Більш обґрунтованим підходом до визначення інновацій вважаємо

динамічний, оскільки готовий продукт інноваційної діяльності буде визнаний у подальшому у складі оборотних чи необоротних активів (у тому числі нематеріальних), а власне інновація – процес появи новизни, яка генерує споживчі цінності, що забезпечують стійке зростання фінансового результату, тобто нових економічних вигід.

Проведені дослідження дають підставу вважати, що множинність підходів до трактування поняття «витрати на інновації» не створює реальних загроз практичному бухгалтерському обліку, оскільки способи їх втілення висвітлені достатньо широко у науковій та професійній літературі. Ключовим аспектом у вирішенні даної проблеми є конкретний суб'єкт ведення обліку – бухгалтер, його компетентності, ділові навички та здатність адаптуватися до вимог сучасного інформаційного середовища.

Визначальним фактором ефективності обліку є застосування професійного судження бухгалтера, що ґрунтується на використанні базового термінологічного мінімуму та всебічному дослідженні додаткових термінів, які відповідають конкретній виробничій ситуації. За аналогією моделі, представленої у науковій праці Н. А. Канцедал [11, с. 33], поєднання базових умінь бухгалтера з урахуванням конкретних обставин інноваційної діяльності підприємства передбачає:

- багатоаспектне дослідження економічної термінології, а також термінології технічного характеру, що є дотичною до бухгалтерського обліку та найбільш повно характеризує інноваційні процеси;
- пошук найбільш репрезентативного терміну, що дозволяє зрозуміти економічну сутність витрат на інновації для визначення критеріїв їх визнання та реєстрації в системі обліку на певний момент часу;
- постійну взаємодію з актуальною нормативною базою з метою підтвердження або спростування термінологічної ідентичності поняття «витрати на інновації» як об'єкта бухгалтерського обліку з метою прогнозування економічних, податкових чи правових наслідків реєстрації відповідних господарських операцій в інформаційній системі бухгалтерського обліку.

Дотримання цих правил сприятиме уникненню некоректних термінологічних запозичень.

Здійснюючи аналіз варіацій вибору форм первинних облікових регістрів щодо операцій з об'єктами інновацій, за основу приймається гіпотеза про відповідність їх об'єкту: або це будуть форми документування активів інноваційного походження або форми документування витрат за окремою статтею. Досить ґрунтовно систематизовано пропонувані форми

документування життєвого циклу об'єктів інновацій М. І. Дибоя [8, с. 224-225].

Науковці з використанням методу аналогій екстраполюють ключові реквізити Інвентарної картки обліку основних засобів на можливу форму документального реєстру аналітичного обліку інновацій. Так, О.С. Бородкін, запропонував застосовувати картку обліку витрат і результатів впровадження заходів з нової техніки [2]. Її ключові реквізити: найменування об'єкту або заходу; загальні відомості про об'єкт; модель, тип або марка; дата та номер акту про введення в експлуатацію або впровадження; витрати на впровадження; джерела відшкодування витрат і результати впровадження.

Згідно цієї ж наукової позиції Л.Н. Гнилицька, зазначає, що всі витрати на інновації групують у картках аналітичного обліку, які відкривають на кожну розробку і ведуть у розрізі статей скороченої номенклатури. Закриття теми або її етапу здійснюється на основі акту приймання-здавання виконаних робіт [4, с. 46].

Будучи прихильником витратного підходу у обліку інновацій, М.С. Пушкар [19] пропонує кожного місяця накопичувати інформацію про такі витрати у «Картці обліку витрат на інноваційну діяльність», а також зростаючим підсумком з початку року до закінчення і впровадження проекту в експлуатацію. На основі карток дослідником рекомендовано складати «Відомість витрат за напрямками інноваційної діяльності».

К.С. Саєнко [20] згідно з практичним досвідом підприємства-об'єкта наукового дослідження «Ярославський електромашинобудівний завод» пропонує ведення реєстру «Відомість витрат на науково-технічний центр», де витрати на розробку об'єктів інновацій групують за статтями калькуляції у розрізі замовлень. При цьому у якості зведеного реєстру обліку пропонується «Картка обліку витрат за темами єдиного фонду розвитку науки і техніки», у якій ведеться облік витрат у розрізі інноваційних тем.

Синтез двох наукових підходів до документування інновацій представлено у працях І. В. Мельничук [15]. Авторка стверджує: «При створенні інтелектуальних новацій на підприємстві можуть використовуватись такі первинні документи та реєстри для збору та обробки інформації про інноваційну діяльність:

- картки обліку раціоналізаторських пропозицій працівників підприємства;
- тест опитування, який періодично проводиться управлінським

апаратом середньої й нижчої ланки з питань організації, наявності вузьких місць у процесі виробництва й сфері обігу;

– перелік та групування вартості виконання НДДКР нововведень, які перебувають у розробці [15, с. 182].

Загалом, вибір документальних носіїв облікової інформації переважно зводиться до використання нормативно закріплених за відповідним тематичним напрямком обліку первинних документів та реєстрів. Однак, використання типових реєстрів стримує розвиток наукових уявлень і практики обліку нових об’єктів. Це свідчить на користь доцільності і можливості розробки суб’єктами господарювання документарних форм, що відповідають релевантним запитам управління та ґрунтуються на професійному судженні бухгалтера й узгоджені з чинною вітчизняною нормативною базою.

Систематизація наукових уявлень про способи побудови кореспонденції рахунків обліку об’єктів інновацій демонструє варіативний підхід у рекомендаціях вчених: обліковувати у складі інших витрат операційної діяльності, обліковувати у складі необоротних активів, обліковувати у складі витрат майбутніх періодів, обліковувати у складі капітальних інвестицій.

Для формування первісної вартості активів інноваційного походження більшість вчених пропонують використовувати субрахунки обліку капітальних інвестицій з можливістю їх деталізації [9], [12], [15], [22].

Одиницями деталізації субрахунків обліку капітальних інвестицій у інновації можуть бути, наприклад, наступні розрізи аналітики: «Витрати на придбання (створення) інноваційних активів»; «Інноваційні технології, придбані за ліцензійним договором»; «Інноваційні активи і технології, які надійшли від технопарку»; «Інноваційні активи, утворені в результаті спільної діяльності».

Прихильники «витратного» підходу до визнання та синтетичного обліку інновацій пропонують вести облік витрат на інновації у складі інших витрат операційної діяльності за наступним переліком аналітичних рахунків: «Інформаційні витрати»; «Витрати на підготовку інноваційної діяльності (нематеріальні)»; «Витрати на підготовку інноваційної діяльності (матеріальні)»; «Виробничі витрати інноваційної діяльності» [23, с. 455].

У межах цього ж наукового підходу обґрунтовуються також пропозиції щодо відображення витрат на інновації у складі витрат

майбутніх періодів. Так, Л. Н. Гнилицька [4] з метою вдосконалення поетапного накопичення витрат з освоєння нової продукції та списання на замовлення серійного виробництва, пропонує вести їх аналітичний облік в межах рахунку обліку витрат майбутніх періодів за видами освоюваних виробів у розрізі номенклатури статей витрат і етапів виконуваних робіт. Процедурною особливістю є пропозиція ведення обліку витрат на інновації наростаючим підсумком з моменту підготовки конструкторської документації й до виробництва дослідної серії виробів. Такий підхід відповідає положенням міжнародних стандартів бухгалтерського обліку й фінансової звітності.

Комбінацію кількох витратних рахунків для формування бухгалтерських записів, що посвідчують етапи життєвого циклу інноваційних активів пропонує використати Ж. М. Ющак [2, с. 451-453]. У практиці бухгалтерського обліку витрати, пов'язані з інноваційною діяльністю, спочатку, за позицією автора, слід визнавати у складі витрат майбутніх періодів». Після завершення проекту в разі позитивного результату нагромаджені витрати інноваційного характеру списувати на рахунок «Капітальні інвестиції», у разі ж негативного результату – на «Витрати на дослідження і розробки», що зменшують фінансовий результат.

Сепарацію рахунка обліку витрат на інновації обґрунтовують О. Грицай [6] та З. Янченко [24].

Окремий рахунок для обліку витрат на інноваційні процеси передбачає накопичення інформації про усі витрати підприємства, пов'язані з інноваційною діяльністю. Витрати на інноваційні процеси визнаватимуть витратами певного періоду одночасно з визнанням доходу, для отримання якого вони здійснені. Для визначення фінансового результату даний рахунок закриватиметься рахунком «Фінансові результати» [6].

Розвиваючи даний науковий підхід, З. Янченко зазначає, що після виокремлення витрат на інновації на окремому рахунку, стане більш чіткою та прозорою методика обчислення собівартості інноваційного продукту, що підвищуватиме інвестиційну привабливість інноваційної діяльності підприємства [6].

Позитивно оцінюючи надбання вітчизняних та зарубіжних науковців в частині досліджуваної теми, вважаємо «витратний» підхід більш обґрунтованим при побудові принципів складання кореспонденції рахунків обліку об'єктів інновацій, оскільки самі інноваційні продукти мають бути

визнані у подальшому на рахунках обліку необоротних активів чи запасів [25, с. 98]. Раціональним рішенням є виокремлення витрат на інновації у окремий рахунок, оскільки «Витрати на дослідження і розробки» передбачають результатом визнання об'єкта нематеріальних активів, що, як було доведено вище, у більшості випадків не тотожно об'єкту інноваційних розробок. Запровадження означеного рахунку спричинятиме зміни у методологічних підходах до обліку витрат, зокрема потребують обґрунтування критерії «продуктивності» витрат на інновації для деталізації механізму включення до первісної вартості майбутньої інноваційної розробки «продуктивних витрат» та зменшення фінансового результату відповідного виду діяльності на суму витрат «непродуктивних» (витрати здійснено, але «продукт» не в повній мірі відповідає критеріям інноваційного).

Можливі ускладнення з пошуком джерел фінансування інноваційних програм, розробок, проектів та ризики визначення ступеня інноваційності вихідного продукту доводять обґрунтованість наукових пропозицій зі створення резервів забезпечення витрат інноваційної діяльності [7], [12].

Вважаємо, що облікове відображення означеного об'єкта доцільно здійснювати в переліку складових капіталу, а саме – у частині створених забезпечень майбутніх витрат і платежів.

Висновки.

При відображенні в системі бухгалтерського обліку інноваційних процесів об'єктом бухгалтерського спостереження є не «інновації» а «витрати на інновації». Супутнім об'єктом обліку у складі джерел фінансування можна визнавати «резерв забезпечення витрат інноваційної діяльності».

Узагальнення наукових праць дозволяє генерувати два «сценарії» ідентифікації об'єктів обліку інновацій: як актив інноваційного походження; як стаття витрат. Критичний аналіз наукових позицій щодо трактування змісту терміну «інновація» дозволяє обґрунтовувати два укрупнені підходи: динамічний, де інновація виступає як «інновація-процес, інновація – комплекс заходів» та статичний, де інновацією виступає «інновація-продукт, інновація – кінцевий результат».

Вибір способу документування об'єктів інноваційного походження залежить від політики їх визнання: у складі активів інноваційного походження чи витрат на інноваційну діяльність. Накопичення інформації про витрати інноваційного характеру також потребують ведення спеціалізованих реєстрів, зміст і форма яких розширеним запитам

управлінської ланки.

Вважаємо «витратний» підхід більш обґрунтованим при побудові принципів складання кореспонденції рахунків обліку об'єктів інновацій, оскільки самі інноваційні продукти мають бути визнані у подальшому на рахунках обліку необоротних активів чи запасів. Раціональним є сепарація витрат на інновації у окремий рахунок, оскільки «Витрати на дослідження і розробки» передбачають результатом визнання об'єкта нематеріальних активів, що, як було доведено вище, у більшості випадків не тотожно об'єкту інноваційних розробок.

Перспективами подальших наукових розвідок у даному напрямі є: розробка підходів до генерації форм внутрішньої звітності, для управління витратами на інновації; обґрунтування комплексу аналітичних показників-індикаторів успіху інноваційної діяльності.

Бібліографічний список.

1. Бенько М.М. Зміст інновацій в обліку, аналізі і контролі як адаптивної реакції на зміни економічних процесів. Економічні науки. Серія: Облік і фінанси. 2013. Вип. 10(5). С. 5-14.
2. Бородин А.С. Проблемы учета в управлении научно-техническим прогрессом. М: Финансы, 1980. 160 с.
3. Волков О.І., Денисенко М.П. Економіка та організація інноваційної діяльності. Київ: Центр учбової літ., 2007. 662 с.
4. Гнилицька Л.Н. Удосконалення обліку витрат на освоєння і розробку нової продукції в приладобудуванні. Бухгалтерський облік і аудит. 2000. № 10. С. 45-48.
5. Голуб Ю.Ю. Сутнісна характеристика інновацій. Фінанси, облік і аудит : зб. наук. пр. Київ : КНЕУ. 2012. Вип. 20. С. 253-260.
6. Грицай О.І. Напрями удосконалення обліку витрат на інноваційні процеси. Проблеми економіки та менеджменту: Вісник Національного університету «Львівська політехніка». 2010. № 683. 253 с.
7. Гуріна Н.В. Облік витрат інноваційної діяльності. Науковий вісник Ужгородського університету: Серія: Економіка. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла». 2010. Спецвип. 29. Ч. 2 : Удосконалення обліку, аналізу, аудиту і звітності в сучасних умовах глобалізаційних процесів у світовій економіці. С. 53-57.
8. Діба М. І. Формування облікової інформації для управління витратами на інновації. Економіка: реалії часу. 2015. № 4(20). С. 223-227.
9. Єфіменко Т. І. Активи інноваційного походження: вдосконалення

облікової політики підприємств. Інноваційна економіка. 2014. № 2. С. 167-172.

10. Кантаєва О. В. Питання розвитку теорії та практики обліку і аналізу інноваційної діяльності підприємства. Бухгалтерський облік і аудит. 2009. № 4. С. 25.

11. Канцедал Н. А. Бухгалтерський облік цифрової епохи: розширення термінологічних кордонів. Облік і фінанси. 2019. № 1(83). С. 28.-34. URL: [https://doi.org/10.33146/2307-9878-2019-1\(83\)-28-34](https://doi.org/10.33146/2307-9878-2019-1(83)-28-34).

12. Кірсанова В. В. Сухарева Т. О., Ковальова О. М. Проблеми обліку інноваційної діяльності. Вісник соціально-економічних досліджень. 2011. Вип. 41(2). С. 216-221.

13. Лебедева Л. В. Інновація: питання категоріального визначення та класифікації. Формування ринкової економіки. 2010. № 23. С. 16-24.

14. Мезенина Н. С. Инновация как результат и процесс. Молодой ученый. 2012. №6. С. 189-191.

15. Мельничук І. В. Оцінка й облік інновацій інтелектуального характеру в процесі випуску та збуту продукції. Сталий розвиток економіки. Хмельницький, 2014. №1(23). С. 178-185.

16. Микитюк П. П. Інноваційний менеджмент : навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2007. 400 с.

17. Озеран Г., Гик В. Актуальні проблеми обліку витрат на інновації. Бухгалтерський облік і аудит. 2013. №12. С. 21-29.

18. Про інноваційну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 04.07.2002 № 40-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15> (дата звернення: 1.10.2019).

19. Пушкар М. С. Креативний облік (створення інформації для менеджерів): монографія. Тернопіль: Карт-бланш, 2006. 334 с.

20. Саенко К. С. Учет затрат на мероприятия НТП. М.: «Финансы и статистика», 1991. 96 с.

21. Фатхутдинов Р. А. Инновационный менеджмент: учебн. для вузов. 6-е изд. СПб: Питер, 2008. 448 с.

22. Чебанова Н. В., Єфіменко Т. І. Об'єкти інноваційного походження та їх визнання. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Економіка. 2015. Вип. 1(2). С. 60-63.

23. Ющак Ж. М. Особливості обліку витрат інноваційної діяльності. Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. 2014. Вип. 3 (30). С. 449-457.

24. Янченко З. Б. Обліково-аналітичне забезпечення управління

витратами інноваційної діяльності. Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. Сер.: Бухгалтерський облік, контроль і аналіз. 2014. Вип. 1. С. 344-354.

25. Kantsedal N., Ponomarenko O. Accounting provision of innovations' lifecycle as management objects. Organizational-economic mechanism of management innovative development of economic entities: collective monograph / edited by M. Bezpartochnyi, in 3 Vol. / Higher School of Social and Economic. – Przeworsk: WSSG, 2019. Vol. 2. – 400 p. URL: https://www.researchgate.net/publication/335402055_Organizational-economic_mechanism_of_management_innovative_development_of_economic_entities_Vol_2

26. The measurement of scientific and technological activities. proposed guidelines for collecting and interpreting technological innovation data. Oslo manual. European Commission. Eurostat. URL: https://www.oecd-ilibrary.org/science-and-technology/the-measurement-of-scientific-and-technological-activities_19900414

Н.А. Канцедал, О.Г. Пономаренко. Организационно-методические особенности документирования и учета объектов инновационного происхождения. Рассмотрена многовариантность понятийной базы объектов инновационного происхождения с целью их идентификации в системе бухгалтерского учета хозяйствующих субъектов. Систематизированы научные и практические подходы и определена организационно-методическая составляющая документирования и учета активов инновационного происхождения и затрат на инновации. Доказано, что для обеспечения комплексных условий инновационного развития предприятия недостаточно использовать только один метод управления (а именно учет затрат), поскольку на современном этапе он требует междисциплинарного понимания инноваций в бухгалтерском учете и экологическом менеджменте.

Ключевые слова: инновация, инновационный объект, затраты на инновации, документ, учетный регистр, себестоимость инновационного продукта, финансовый результат.

N.A. Kantsedal, O.G. Ponomarenko. Organizational-methodological features of documentation and accounting of objects of innovative origin. Innovative processes result in the extension of economic terminology and ambiguous approaches to interpreting individual terms and reflecting new ones

in the life-cycle accounting system.

The article summarizes theoretical approaches for developing on their basis scientific and practical recommendations for the improvement of theory, methodology and organization of accounting of innovations in accordance with modern management needs.

To achieve the goals of the article, the following methodological tools were used in the research process: comparison and historical method; analysis; formalization.

It is proved that when accounting for innovation processes in the accounting system, the object of accounting observation is not «innovation» but «cost of innovation». Generalization of scientific works has allowed to generate two «scenarios» of identification of objects of accounting of innovations: as the asset of innovative origin; as a cost item.

To analyze and synthesize the terminology of innovation, they turned to their historical genesis. The content of the interpretation of the categories studied in the scientific works was analyzed since the thirties of the twentieth century.

Critical analysis of scientific positions on the interpretation of the meaning of the term «innovation» allows to substantiate two large-scale approaches: dynamic and static.

The rational choice of the way of documenting objects of innovative origin is justified. It depends on the policy of recognizing these assets either in the assets of innovative origin or in the cost of innovation. The accumulation of information on innovative costs also requires the maintenance of specialized registers, the content and form of which corresponds to the expanded requests of management.

In the case of correspondence accounting for innovation assets, the «cost» approach is more justified, since the innovative products themselves should be recognized in the future accounting for fixed assets or stocks. It is rational to separate the costs of innovation into a separate account.

The prospects for further scientific exploration in this area are: development of approaches to the generation of forms of internal reporting, to manage the cost of innovation; justification of a set of analytical indicators-indicators of success of innovative activity.

Keywords: innovation, innovation object, cost of innovation, document, accounting, cost of innovative product, financial result

Стаття надійшла до редакції: 29.06.2019 р.

Зміст

Самойлик Ю.В., Глушенко В.В., Український О.В. Загальносвітові тенденції розвитку агропродовольчого ринку: сучасний стан, особливості та прогнози	3
Пасемко Г.П., Бесседіна Г.Є., Чаговець О.В. Неспроможності ринку та необхідність державного регулювання аграрних відносин	15
Назарова Г.В., Урдуханов Р.І. Вивчення ризиків і загроз кадрової безпеки та удосконалення їх класифікації	25
Шелудько Р.М., Друшляк І.М. Реалізація концепції та системи маркетингу на світовому ринку зерна	35
Канцедал Н.А., Пономаренко О.Г. Організаційно-методичні особливості документування та обліку об'єктів інноваційного походження	45
Мерчанський В.В., Худавердієва В.А. Формування інвестиційного клімату, як запорука ефективного розвитку економіки	57
Довгаль О.В. Розбудова соціальної інфраструктури, як чинник розвитку демографічного потенціалу сільських територій Миколаївської області	66
Завгородній А.В. Особливості розвитку та регулювання зовнішньоекономічної діяльності Причорноморського регіону	77
Лагодієнко Н.В. Зростання відкритості національної економіки – можливості та ризики для національного аграрного виробництва	85
Машканцева С.О., Омельчук К.С. Глобалізація як фактор впливу на інноваційний розвиток транспортної галузі	96
Таран О.М., Таран Ю.С., Філімонов Ю.Л. Теоретичні засади формування системи стратегічного управління організацією	106
Топчій О.О. Сучасний стан та перспективи підвищення енергоефективності в ЖКГ України	119
Чумак В.Д., Дорошенко О.О., Кіріченко Н.О. Оцінка неплатоспроможності підприємств при загрозі банкрутства	130
Швець О.В. Стратегічні пріоритети регулювання розвитку безробіття: національний та регіональний вимір	138
Алексейчук О.О. Інвестиційні ризики регіональної агропродовольчої сфери	146